aglasem.com

Rajasthan Board

QUESTION PAPER

Sl. No. :

नामांक Roll No.

Tear Here

No. of Questions - 23

No. of Printed Pages - 11

SS-23-Sindhi Sah.

उच्च माध्यमिक परीक्षा, 2023

SENIOR SECONDARY EXAMINATION - 2023

सिन्धी साहित्य

(SINDHI SAHITYA)

समय : 3 **घण्टे** 15 **मिनट**

पूर्णांक : 80

प्रश्न पत्र को खोलने के लिए यहाँ फाड़ें

TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER

- شاگردن لاءِ ضروري هدايتون -

(1) شاگرد سڀ کان پهرين پنهنجي سوالي پيپر تي رول نمبر ضرور لکن .

(2) سڀئي سوال ڪرڻ ضروري آهن .

(3) هرهڪ سوال جو جواب ڏنل جوابي ڪاپي ۾ لکڻو آهي.

(4) جن سوالن جا جواب ,,ريا،، ۾ پڇياويا آهن ، اُنهن جا جواب گڏ لکڻا آهن.

(5) سوال جو جواب لکڻ کان اڳ سوال جو نمبر ضرور لکو.

(6) سوالن جي ساماهون مارڪون ڏنل آهن .

– शार्गिदनि लाइ ज़रुरी हिदायतूं –

(1) **शार्गिद सभ खां पहिरीं पंहिंजे सुवाली पेपर ते रोल नंबर ज़रुर लिखनि ।**

(2) **सभेई सुवाल करणु ज़रुरी आहिनि ।**

(3) **हरहिक सुवाल जो जवाबु, ड्रिनल जवाबी कॉपीअ में लिखिणो आहे ।**

(4) **जिनि सुवालनि में जवाब 'या' में पुछिया विया आहिनि उन्हनि जा जवाब गड्डु लिखिणा आहिनि ।**

(5) **सुवाल जो जवाबु लिखण खां अगु सुवाल जो नंबर ज़रुर लिखो ।**

(6) **सुवालनि जे साम्हूं मार्कू ड्रिनल आहिनि ।**

यहाँ से काटिए

ڪنبد (اَ)

.1 **(i to xii) هيٺئين سوالن جا صحيح جواب چونديو-** **[12 × 1 = 12]**

(i) راجاراءِ ڏيا چوت آيل عطائي ءَجو نالوهو-

(اَ) پاڳو (ب) پانو

(س) پچل (د) تانسين

(ii) محمد رام چائهن واري نَيڪم ڪان رپياء تا_

(اَ) ڏهه (ب) پنج

(س) پندرهن (د) پنجاهو

(iii) ,للا ت، لفظ جي معني آهي-

(اَ) نرڙ (ب) لالاڻ

(س) لالچ (د) ڳچي

(iv) پڳت ڪنور رام تي تپارل خاطيه پارن 26 اپريل 2010 تي ___ شان 5رپئي جي ٽڪلي جاري ڪئي هئي -

(اَ) ذاڪرحسين (ب) اي پي جي عبدلڪلام

(س) راجندرپرساد (د) پرتبپا پاٽل

(v) پرسرام ضياجي ڪويتا جو عنوان آهي_

(اَ) واجهائي تہ ڏس (ب) سوداگر

(س) هلو (د) زندگي

(vi) ,تدبير، لفظ جي معني آهي-

(اَ) ڪوشش (ب) تقدير

(س) پاگيہ (د) قسمت

(vii) سنڌين جانيڻ ____ پسڻ لاءِ سڪن ٿا-

(اَ) هند (ب) سنڌ

(س) جاپان (د) امريڪا

(viii) سندي پاشاجوڙجڪ ۾ استان پاتو۔

(ا) 2 اپريل 1967 (ب) 20 اپريل 1967

(س) 21 اپريل 1967 (د) 10 اپريل 1967

(ix) _____ چگتو پر پيرڏنگا۔

(ا) هنس (ب) بدڪ

(س) مور (د) ڪانو

(x) ,پاڻ سڪاهڻ،اصتلاح جي معني آهي۔

(ا) تمام گهڻي محنت ڪرڻ (ب) پاڻ سنپالڻ

(س) ختم ڪرڻ (د) مري منجهڻ

(xi) ,ملڪ ۾ وڌندڙ بيروزگاري،مضمون آهي ۔

(ا) نيتڪ (ب) آءٽڪ

(س) ذارمڪ (د) سياسي

(xii) ,بس ۾ ايندڙ تعتليقن بابت، راجستان روڊويزڪي لڪنڌا۔

(ا) نيد پريو خط (ب) خانگي خط

(س) شناڪتي خط (د) واذايت پريوخط

खण्ड – 'अ'

1. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा सही जवाब चूंडियो – [12 × 1 = 12]

i) **राजा राइ ड्रियाच वटि आयल अताईअ जो नालो हो –**

(अ) भागू (ब) भानू

(स) ब्रीजल (द) तानसेन

ii) **मुहमद राम चांहिं वारे टीकम खां रूपया वरिता ?**

(अ) ड्रह (ब) पंज

(स) पन्द्रह (द) पंजाह

iii) **'ललाट' लफ़्ज़ जी माना आहे –**

(अ) निरिड़ (ब) लालाणि

(स) लालच (द) ग्रिची

iv) भग॒त कंवरराम ते टपाल खाते पारां 26 अप्रेल 2010 ते ..... हथां 5 रू जी टिकली जारी कई वेई।

(अ) ज़ाकिर हुसैन (ब) ए. पी. जे अब्दुल कलाम

(स) राजेन्द्र प्रसाद (द) प्रतिभा पाटिल

v) 'परसराम ज़िया' जी कविता जो उनवान आहे –

(अ) वाझाए त डि॒सु (ब) सौदागरु

(स) हलो (द) ज़िंदगी

vi) 'तदबीर' लफ़्ज़ जी माना आहे –

(अ) कोशिश (ब) तक़दीर

(स) भागु (द) क़िस्मत

vii) सिंधियुनि जा नेण – पसण लाइ सिकनि था ?

(अ) हिंदु (ब) सिंधु

(स) जापान (द) अमेरिका

viii) सिंधी भाषा जोड़जक में स्थान पातो –

(अ) 2 अप्रेल 1967 (ब) 20 अप्रेल 1967

(स) 21 अप्रेल 1967 (द) 10 अप्रेल 1967

ix) ..... चडो पर पेर डि॒ंगा –

(अ) हंसु (ब) बदक

(स) मोरू (द) कांवु

x) 'पाणु सुकाइणु' इस्तलाह जी माना आहे –

(अ) तमाम घणी मेहनत करणु (ब) पाणु सम्भालणु

(स) ख़त्म करणु (द) मरी मिटिजणु

xi) 'मुल्क में वधंदड़ बेरोज़गारी' मज़मून आहे –

(अ) नैतिक (ब) आर्थिक

(स) धार्मिक (द) सियासी

xii) 'बस में ईंदड़ तकलीफ़ुनि' बाबति राजस्थान रोडवेज खे लिखंदा –

(अ) नींड भरियो ख़तु (ब) ख़ानगी ख़तु

(स) शिकायती ख़तु (द) वाघायुंनि भरियो ख़तु

2 (i to vi)صحيح لفظ چونڊي خال پريو۔ [6 × 1 = 6]

(ننڊ ، ڪلاِ لا شن،آسام ، پاڻي ۽ ، پگهر)

(i) شري جي را مداس _____ جوگورنر هو.

(ii) **اوڪي دادي فڪر نہ ڪريو مان** _____ بنانہ موتندس .

(iii) چواجا ,توهانجي _____ پوري نہ ٿي آهي چا؟

(iv) **لا**تيون بدينهت چڪي ٿو چڙهيو _____ ڪلهن تي .

(v) تون جيئن ، نہ جيئهڙ ٽين ٿوڪنهنڪي ٿو_____ جو واپار ڪرين .

(vi) ٿو _____ جي پورهڻي مان ڏس !ڦل متو آخر ملي.

2. (i खां vi) सही लफ़्ज़ चूंडे खाल भरियो – **[6 × 1 = 6]**

(निंड, काल, लाशनि, आसाम, पाणीअ, पघर)

i) **'श्री जैरामदास ..... जो गवर्नर हो ।**

ii) **ओ. के. दादी फ़िकिर न करियों मां ..... बिना न मोंट दुसि ।**

iii) **छो अजां, तव्हां जी ..... पूरी न थी आहे छा?**

iv) **रात्यूं डीहं छिके थो, चढ़ियो ..... कुल्हनि ते ।**

v) **तूं जीएं न जीअण डिए थो कंहिंखे, थो ..... जो वापारू करीं ।**

vi) **थो ..... जे पोरिहये मां डिसु! फलु मिठो आखिर मिले ।**

.3 (i to xii)

هيٺين سوالن جا جواب هڪ ست ۾ لکو۔ [7 × 1 = 7]

(i) ڏاهرسين سمارڪ جي سنڊو سنگهرهاليه ۾ ڪنهن ڪنهجاچتر آهن؟

(ii) جذبذايڪانڪي ۽ جي پائرن جا نالا لکو ؟

(iii) ,هڪ پيوورهاڳٽو ، ڪهاڻي ۽ جي مرفت ليڪڪ اسان ڪي ڪهڙو سنديش ڏنڊ آهي؟

(iv) ساڌو واسو ائي ۽ جو پورو نالو چا هو؟

(v) شاهہ صاحب ليلا ڪي ڪهڙي هدايت ڪئي آهي؟

(vi) گلشن جي سندرتا ڪير آهن؟

(vii) شاعرواجها ئي نہ ڏسن ڪويتاۃ ڪنهنجي اڳپيان پاتد ڦهلائڻ لاءِ چيو آهي؟

* هيٺ ڏنل ٽُڪرو پڙهي سوالن جا جواب لکو. [5 × 1 = 5]

اسان جيڪابہ چگاٽي ۾ سان ڪيوتہ ٿا سااڻ هي ۽ ہريليورڊ پرتما جي ئي مهر باني ۽ هدايت جو نتيجھو آهي . ڪنهن بہ نيڪ ڪاريہ م لاءِ پاڻ ڪي جس ۽ پاڳي سمجھڻ ياآن جي قل پوڳڻ جي خواهيش ڪرڻ آهي شهنشاه جي امانت ۾ خيانت ڪرڻ ۽ اُنجي درپارم اخلاخي چور بڻجڻ . تنهن ڪري جي جيو چاهي تہ اُنهي ۽بي-ايماني جي الزام ڪان آجورهات تہ ڪوشش ڪري ڪچ جي ذريعي سيوا ڪرڻ ڪي ترڪ ڪري سچ ڪرم جي دوارافلق جي خدمت ڪند ورهي . لقدهلاءِ ، جي ۽ ڪي جفا ڏيڻي نتد ڦتاءِ ، ننڍي ۽ ٽڻ ي ۽ وهي نہ جيڪا شيوا ڪندو، ساسندس من ڪي نماڻوڪندي ۽ ڪيس پنل رکندي . نہ فقط ايترو پرمنهنجس محبت جامچ مچائيندءِ جوشيواسان لاڳو ضروري اسم آهي . شيوا نہ محبت،نماڻا عي ۽ لاشماءِ نہتوپيو مڙ يوئي ڪوڙ. مايا جي پدارث جي جيڪي شيوا جا آبدرڻا ٿا اڏجتت سي اهي ضروري اثر تہ نڪاپيدا ڪن پرانہ لندو اندرم اهنڪار جو سلو اوپاري ايشور ڪان علحد وڻاڪن ، انهي ۽ ڪري سامي ۽ چيو آهي تہ:-

پينهن چڪي ڊوئي پاڻي ، محبت متيون پرتہ دوست پنهنجي درپيهن اچيڻ پاڻيهني

(viii) هنئين ٽُڪري جو سِرولکو؟

(ix) پرماتما جي مهر بانبي راجونتجو چاآهي ؟

(x) يي - ايماني ۽ جي الظام ڪان آچو رهڻ لاءِ جيو ڪيہ چا ڪرڻ گهر جي؟

(xi) خدمت لفظ جي معنيٰ چا آهي؟

(xii) سامي صاحب ڪهڙي سمجهاڻي بدني آهي ؟

3. (i खां xii) हेठियनि सुवालनि जा जवाब हिक सिट में लिखो – [7 × 1 = 7]

i) डाहरसेन स्मारक जे सिंधु संग्रहालय में कंहिं – कंहिं जा चित्र आहिनि?

ii) 'जज़्बो' एकांकीअ जे पात्रनि जा नाला लिखो ।

iii) 'हिकु ब्रियो विरहाङो' कहाणीअ जे मार्फ़त लेखक असांखे कहिड़ो संदेशु ड्रिनो आहे?

iv) साधू वासवाणीअ जो पूरो नालो छा हो?

v) शाह साहब लीला खे कहिड़ी हिदायत कई आहे?

vi) गुलशन जी सुन्दरता केरू आहिनि?

vii) शाइरू 'वाझाए त ड्रिसु' कविता में कंहिंजे अग्रियां पांदु फहिलाइण लाइ चवे थो?

* **हेठि ड्रिनल टुकिरो पढ़ी सुवालनि जा जवाब लिखो –** **[5 × 1 = 5]**

असां जेका बि चडाई ब्रियनि सां कयूं था सा उन्हीअ परिपूर्ण परमात्मा जी ई महरबानी ऐं हिदायत जो नतीजो आहे। कंहिं बि नेक कार्यं लाइ पाण खे जस जो भाग्री समुझ्णु या उन जे फल भोग्रण जी ख़्वाहिश करणु आहे शहंशाह जी अमानत में ख़यानत करणु ऐं उनजी दरब्रार में इख़्लाकी चोरू बणिजणु । तंहिं करे जे जीवु चाहे त उन्हीअ बे – ईमानीअ जे इल्ज़ाम खां आजो रहां त कोशीश करे कच जे ज़रीए सेवा करण खे तर्क करे, सच कर्म जे द्वारा ख़लिक जी ख़िज़मत कदों रहे। हडु हलाए, जीअ खे जफ़ा ड्रेई, निंड फिटाए, ततीअ थधीअ वही न जेका शेवा कदों, सा संदसि मन खे निमाणो कंदी ऐं खेसि भिनलु रखंदी। न फ़क्ति एतिरो पर मंझिसि मुहबत जा मच मचाईंदी, जो शेवा सां लाग्रू जरूरी इस्मु आहे। शेवा त मुहब्बत, निमाणाई ऐं लातमइ, न त ब्रियो मिड़ियोई कूडु । माया जे पदार्थ ते जेके शेवा जा आड्राणा था अड्रिजनि से उहे ज़रूरी असर त पैदा नथा कनि पर उटलंदो अंदर में अहंकार जो सलो ओभारे, ईश्वर खां अलहदो था कनि। इन्हीअ करे सामीअ चयो आहे त– पींहु चक्की, ढोइ पाणी, मुहब्बत मटियूं भरि, त दोस्त तुंहिंजे दर, पेही अचेई पाणेही।

viii) मथिएं टुकिरे जो सिरो लिखो ।

ix) परमात्मा जी महरबानीअ जो नतीजो छा आहे ?

x) बेईमानीअ जे इल्ज़ाम खां आजो रहण लाइ जीव खे छा करण घुरिजे?

xi) 'खिज़मत' लफ़्ज जी माना छा आहे?

xii) सामी साहिब कहिड़ी समुझ्राणी ड्रिनी आहे?

(ب) کنڈ

खण्ड – 'ब'

(4-16) هيٺين سوالن جا جواب اٽڪل 50 لفظن ۾ ڏيو. **[13 × 2 = 26]**

(4 खां 16) हेठियनि सुवालनि जा जवाब अटिकल 50 लफ़्ज़नि में ड्रियो – **[13 × 2 = 26]**

.4 سندري ۽ وارجو ڪشايا ؟

4. सुन्दरीअ वार छो कटाया?

.5 ,ءِ– ايا ـ چو ؟ڪهاڻي ۽ ۾ ڪسم ڏهاڳڻ ئيڻ لاءِ ڪهڙودليل ڏتو؟

5. 'ऐं – अजां – छो?' कहाणीअ में कुसुम ड्रुहागिण थियणु लाइ कहिड़ो दलीलु ड्रिनो।

6. بابوگلبراءِ ڪشنا جي ڪهڙيءِ مدد ڪئي؟

6. बाबू गुलाबराय किशना जी कहिड़ी मदद कई?

7. ڪاڪي ايشور ڪلنا ٽي جي شخصيت جي بارءِ ۾ توهان کي ڪهڙي جاڻ رکهي؟

7. काके ईश्वर खिलनाणी जी शख़्सियत जे बारे में तव्हां खे कहिड़ी ज़ाण आहे?

8. سورٹو چا کي چئبو آهي؟

8. सोरठो छा खे चइबो आहे?

9. دکايل پنهنجو جيون ديش شيوا ۾ ڪيئن ارپن ڪرڻچاهيو؟

9. दुखायल पंहिंजो जीवनु देश सेवा में कींअ अर्पित करे छड्डियो हो?

10. پروفيسر رام پنجواڻي ڪه ديش پگت قوخط ، ڪويتاذاريس ڪهڙي سيکا شيڙ ڏوچاهي؟

10. प्रो. राम पंजवाणी 'देश भगत जो ख़तु' कविता ज़रीए कहिड़ी सिख्या डियण थो चाहे?

11. ,ڪلج گهه ، ڪويتا جو سار پنهنجن لفظن ۾ لکو؟

11. 'कलजुग' कविता, जो सारू पंहिंजनि लफ़्ज़नि में लिखो ।

12. ,اکر جي اگهي،ڪويتا ۾ ڪوي ء ڪهڙوسنديش ڏنو آهي ؟

12. 'अखरू जे अघे' कविता में कवीअ कहिड़ो संदेश डिनो आहे?

13. ڪوينريِ ءَ,ديش بڳتي ۽ سنڌي پاشا بابت ڪهڙاويچارظاهر ڪيا آهن؟

13. कवयित्रीअ 'देश भक्ति ऐं सिंधी भाषा' बाबति कहिड़ा वीचार ज़ाहिर कया आहिनि?

14. مينگهراج ڪهڙي قسم جوماڻهو هو؟

14. मेंघराज कहिड़े क़िस्म जो माण्हू हो?

15. مدراسي جي ماءُ سنددس نالو سندرم چو رکيو؟

15. मद्रासीअ जी माउ संदसि नालो सुन्दरम छो रखियो?

16. موهن شان روزگار آفيس ۾ ڪهڙي ڪهٹنا ٿي؟

16. मोहन सां रोज़गार ऑफिस में कहिड़ी घटना थी?

کنڈ (س)

खण्ड – 'स'

.17 حوالو سمجهايو۔ **[3]**

,امڙ منهنجي مال جي خوبي ئي نرالي آهي.

يا

,اي چارڻ ! ٻڌاءِ ته سهين نہ تنهنجي چنگ ۾ چا آهي ،جنهن منهنجو من رُڦاري ڇڏيو آهي،

17. **हवालो समझायो –**

''अमड़ि! मुंहिंजे माल जी ख़ूबी ई निराली आहे।'' **[3]**

या

''ए चारण! बुधाइ त सहीं त तुंहिंजे चंग में छा आहे, जंहिं मुंहिंजो मन उथारे फिटो कयो आहे।''

.18 معنيٰ سمجهايو۔ **[3]**

دل مندي ميري صحيح پرتي سگهي ٿي سااچي،لڙڪ ڪجهہ لاڙي تہ ڏس، هڪ وار پڇتاءِ تہ ڏس

يا

هيت بيني مان سروور ، تيڻ آنسن سان پري ، سوز مان تنهنسان ملي ، سڏوسڪي پاڪُر پري.

18. **माना समुझायो –**

दिल मंदी मेरी सही, पर थी सघे थी सा अछी,

लुड़िक कुझ लाड़े त डिसु, हिक वार पछिताए त डिसु। **[3]**

या

हेठि बीठी मान–सरोवर, नेण आंसुनि सां भरे,

सोज़ मां तंहिसां मिली, सिन्धु सखी भाकुर भरे।

.19 ها ئيڪو چاڪي چئبو آهي ؟ مثال ڏيئي سمجهايو [3]

يا

دوهي ۾ سورٹي ۾ ڪهڙو فرت آهي؟

19. हाइकू छा खे चइबो आहे? मिसाल डेई समुझायो। [3]

या

दोहे ऐं सोरठे में कहिड़ो फ़र्कु आहे?

.20 هيتن مان ڪن به ٽن اصطلاحن / پهاڪن جي معنيٰ لکي جملي ۾ ڪم آڻيو. [3]

(i) پاڻي پاڻي ٿيڻ (ii) ايڪ ڏيڪارڻ

(iii) اکين ۾ ڏوڙ وجهڻ (iv) باندر چا ڄاڻي ادرک جو سودا

(v) سنڌي سون ۾ پڌرو (vi) وات جا ڦڙاڪا سارَڻ

20. हेठियनि मां किनि बि टिनि इस्तलाहनि/पहाकनि जी माना लिखी जुमिले में कमि आणियो – [3]

i) पाणी – पाणी थियणु ii) अखि डेखारणु।

iii) अखियुनि में धूड़ि विझणु iv) बांदर छा जाणे अदिरक जो सवादु

v) सिन्धी सवनि में पधिरो vi) वात जा फटाका साड़णु।

ڪنڊ (د)

खण्ड – 'द'

.21 ,اجهو ،ناول جي مکيہ ڪردارموهن جون خوبيون لکو. [4]

يا

,احهو، ناول جي تتون جي آڏارتي ادبي ڪٽ ڪريو.

21. 'अझो' नॉविल जे मुख्य किरदार मोहन जूं खूबियूं लिखो । [4]

या

'अझो' नॉविल जी तत्वनि जे आधार ते अदबी कथ करियो।

22. توهان جي پاڙي جي سٽريٽ لائيٽ ٻند ٿيڻ وڃڻ تي بجلي ويڳ جي واسطيدار آفيسر کي شڪايتي خط لکو. **[4]**

يا

توهانجو نالو سريش آهي تو هان پنهنجي ننڍي ڀاءُ مهيش کي پرهاڻي سان گڏ راز دين ۾ به بهرو ونڊي ،خط ذ ريڻي سمجهاڻي ڏيو.

22. तव्हां जे पाड़े जी स्ट्रीट लाइट बंद थी वञण ते बिजली विभाग़ जे वास्तेदार ऑफीसर खे शिकायती ख़तु लिखो। **[4]**

या

तव्हांजो नालो सुरेश आहे तव्हां पंहिजे नंढे भाउ महेश खे पढ़ाईअ सां गडु रांदियुनि में बि बहिरो वठे, ख़त जरिए समुझ़ाणी ड्डियो।

23. کنهن به هڪ وشيهتي اٽڪل 200 لفظن ۾ مضمون لکو۔ **[4]**

(i) آزادي ۽ جو امرت مهوتسو

(ii) ناري اڄ ۽ ڪالهه

(iii) آن لاءِ ن شاپنگ جا فائدا ۽ نقصان

(iv) سنڌي ٻولي جي اهميت

23. कहिं बि हिक विषय ते अटिकल 200 लफ़्ज़नि में मज़मून लिखो – **[4]**

i) **आज़ादीअ जो अमृत महोत्सव ।**

ii) **नारी अजु ऐं काल्ह ।**

iii) **ऑनलाइन शॉपिंग जा फाइदा ऐं नुकसान ।**

iv) **सिन्धी भाषा जी अहिमियत ।**

OOOO

DO NOT WRITE ANYTHING HERE